

svikter hjelpe det lite. Marshall-hjelpen er i arbeide, men en av dens svakheter er at verden trenger et lettere arbeidende betalingsystem enn den tidsdige byttehandelen. Det er tale om en «rullende kredit», basert på et land som får dollarhjelpe skal yde andre land kredit. Men det er foreløpig bare nevnt så små beløp at man ikke må nære store forventninger til planen. Det avgjørende er og blir det enkelte lands arbeide og produksjon og den større leveringsevne som en sådan muliggjør. Man kan også si at dette botemiddel nu er det eneste, fordi Europa etter krigen er blitt «flasket» op med så meget av kreditter og direkte hjelp at det en gang må vise resultater av denne støtte.

Kravene i Marshall-planen er her tydelige: hjelpen må brukes til øket produksjon og «tilsettes» både en produksjonsvennlig politikk og en større arbeidsinnsats. Alle de land som nu mottar hjelpen, følges nøie fra Washington.

Den del av Europa som i disse månedene utmørker sig ved en rask produksjonsøkning, er de tyske vestsoner. Der er bedringen i de par øiste månedene 20 pct. og indeksen er opp i 60 pct. av 1937-produksjonen. Meget bemerkelsesverdig tilskriver man valutastabiliseringen dette gode resultatet. Tillsiten til pengene er gjenopprettet, og i land som fremdeles flotter sig med den såkalte pengerikelighet bør dette være et eksempel til etterfølgelse. Valutaen må underbygges også ved en grundigere saneringspolitikk og ved sunde finanser.

Et land som Belgia slo tidlig inn på denne politikk. Det skafset sig råvarer og matvarer i første omgang, og arbeidstempoet

Under må gi seg selv etter francens blir fremeller tilbake!

Terbovens vassdragskomité.

Au

Direktør
Lorentz Vogt

Den frifinnende dom over overingeniør Torp for hans vannfallsutbygning er ophevet, og det er vel da meningen, at han skal dømmes.

Dømmen må i tilfelle få konsekvenser. Har det vært straffbart å bygge ut vannfall for tyskerne under okkupasjonstiden, kan dette ikke gjelde bare en enkelt mann eller et enkelt anlegg. Men hvad var situasjonen?

Sommeren 1940 ble opnevnt den såkalte Terbovens vassdragskomité med Terboven som formann og med tyske og norske medlemmer. De norske var direktør C. W. Eger, overingeniør Nissen og vassdragsdirektør Collet Holst. Angående opnevnelsen har direktør C. W. Eger i et møte 26. oktober samme år altså én måned og en dag etter 25. september oplyst, at de tre herrer var trådt inn i komitéen etter sterkt oppfordring fra administrasjonsrådet. For Collet Holst's vedkommende hadde der ikke kunnnet være noen tvil. Som embedsmann var han — fremholdt direktør Eger — forpliktet til å gå inn. De andre to hadde vært i tvil men hadde bolet sig for henstillingen, da de mente, at de kunde gjøre nytte (for hvem?) i en sådan komité.

Betrakningen er utvilsomt overensstemmende med den almindelige opfatning på den tid. Selv etter administrasjonsrådets tilbaketrede be-

fant man sig i samarbeidets tiderum. Direktør C. W. Eger var dessuten medlem av nevnden for industri og omsetning, hvis arbeide fortsatte. Den 26. oktober var videre, bare fire dager etter den tidligere offentlige høesterettsdom av 22. oktober. Der var den gang intet som tydet på, at Høiesterett skulle nedlegge sine høver.

Om det arbeide som Terbovens vassdragskomité kom til å utføre forligger der få opplysninger for allmenheten. Vi vet dog av rapport av 22. februar fra nevnden for industri og omsetning, at det har vært et visst samarbeide med denne i forbindelse med jernverksplanene nordpå. Imidlertid vil det være riktig om diens arbeide kunde bli fremlagt. Forhåpentlig er dens arkiv i behold. Det vilde være beklagelig om også det skulle være forsvunnet.

Opnevnelsen av de tre norske medlemmer av Terbovens vassdragskomité skjedde med administrasjonsrådets samtykke — formentlig på dets foranledning. Saken er derfor fullt legt til, og der kan ingen bebreidelse rettes mot de tre for deres gjennomførelse — sikkert heller ikke for deres arbeide. Når diens arbeide bor fremlegges, er det da heller ikke for å ramme disse, — men fordi det vil bidra til å klarlegge situasjonen til forsvar for andre. Selve opnevnelsen inneholder en legalisering av samarbeidet på dette felt.

Jeg må for øvrig tilføye, at jeg har en liten personlig interesse i denne sak. For noen måneder siden bebreidet stortingsmann Jacob Friis mig, at jeg hadde foranlediget komitéens opnevnelser og at jeg derigjennem hadde sikret Terboven som komitéens formann 30 000 kr. pr. år. At Terboven hadde hatt betaling som komitéens formann var mig helt nytt. At jeg hadde hatt noe med komitéens opnevnelser å gjøre, var positivt satt. Han oplyste at hans kilde var stortingsmann Johannessen fra Østfold. Denne henviste til en konferanse høsten 1940, hvor opplysningen skulle være fremlagt. Stortingsmann Wright hadde vært tilstede og kunde bevidne såken. Under en etterfølgende konferanse erklærte stortingsmann Wright at han ikke kjente noe til det hele. Dermed var man så langt.

Men har Terboven hatt betaling som komitéens formann? Er i tilfelle beløpet bevilget? Det skulle være rart å se protokollen. Den kan kanskje også i andre henseender få betydning for pågående saker.

Tidens tanker

Anvendt psykologi.

Av professor dr. Erling Petersen.

Innviklede problemer er ofte svært enkle når man kommer til bunns i dem. Sem f. eks. dette å stimulere produksjonen.

Send en stor flokk barn til skog for å plukke bær. Fortell på forhånd at uansett hvor meget de plukker, skal de alle sammen få med seg f. eks. 10 liter bær hjem til eget bruk. Da skal man ikke forundre seg over at bærspannene er temmelig lette når barna vender tilbake etter endt dag.

Sett nu at man på forhånd forteller dem at hver enkelt skal få beholde akkurat den mengde bær han rekker å plukke i løpet av dagen. For de dyvne vil det kanskje

ne troen på egne evner vil få ham til å øke sine anstrengelser. Resultatet av det vil snart synes i bærspannene. Denne gang vil utnyttet bli langt større enn både i første og annet tilfelle. Med en liten omkostning, nemlig på 10 liter bær, har man således opnådd en stor økning i bærmengden, altså i produksjonen.

Dette var enkle eksempler fra et lite og lett oversiktlig område, nemlig bærplukking. Kan de se parallelen for produksjonslivet i sin almindelighet?

